

Redacția
și
Administrația

Cluj Reg. Maria 14
TELEFON 124

Anunțurile se pri-
mesc după tarif

Librăria Anca
Cluj, Piața Unirii 32.

CLUJUL

R O M A N E S C

Abonament:

Pe un an Lei 160.—
Pe 1/2 an „ 80.—
Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:
Pe un an Lei 320.—
Pe 1/2 an „ 160.—
Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

ZIAR INDEPENDENT

Un exemplar 3 Lei.

Cui să se plângă elementul majoritar?

Incălcări de lege fără leac. — Oprea conferinței dlui prof. Cătuneanu.

De multă vreme s'a spus despre mișcarea națională pornită de tinerimea universitară românească dela cele patru universități ale țării, căreia i-s'au aliat și numeroase personalități din lumea extra-studentească, că neglijează elementul cultural în acțiunea ce a întreprins-o.

Dela o vreme încoace însă se arătau semnele unei activități ce va începe pe acest teren, activitate care nu putea să fie decât cu bucurie salutăta chiar de către cei ce manifestau anumite rezerve în ce privește felul de a lupta al studenților.

Înainte însă ca studențimea să înceapă lupta nouă, „Acțiunea Românească“, asociație care are în fruntea ei pe oameni distinși, între cari mulți profesori universitari, a luat inițiativa ținerii unor conferințe cu caracter cultural, prin care s'ar fi dat publicului prețioase puncte de meditare asupra multor probleme actuale.

Totul era deci, inofensiv. Conferințarii anunțați sunt identici cu unii dintre cei mai de seamă intelectuali ai Clujului.

Dar iată, că această tendință de a imprima acțiunii naționale timbrul cultural, tendința de a canaliza avântul tineresc al studențimei înspre probleme în mai strânsă legătură cu chemarea ei de îndrumătoare în viitor a vieții intelectuale, s'a lovit Joi seara în baionetele jandarmilor dlui ministru de interne, al cărui ordin a zădărnicit ținerea conferinței dlui I. C. Cătuneanu prof. univ.

Ordinul dlui ministru însă a avut și un alt efect. Studenții revoltăți de acest procedeu s'au adunat la Universitate, au protestat — platonicele proteste de cari nu ține seama nimeni în această țară — și apoi s'au adunat în piața Unirii spre a manifesta împotriva acestei volnicii.

Manifestarea aceasta, ori cât de pașnic iar fi fost caracterul, a agitat spiritele fiindcă a intervenit armata.

Ne gândim că s'ar fi putut evita acest spectacol petrecut în piața Unirii, prin care ne facem de râs. Ce ar fi fost dacă dl Cătuneanu și-ar fi ținut conferința? Doar dsa a fost (ori poate chiar e) membru al partidului liberal! Nu are nici în dânsul încredere guvernul?

Se vede că sub guvernarea Brătienilor numai ungerii au dreptul să țină întruniri câte 12 zile; românii nu se pot întruni pentru un singur ceas!

Proastă instituție e și Liga Națiunilor! I-se pot adresa numai minoritățile. Iar, noi, majoritatea trebuie să ne supunem

dictaturii unui guvern, între ai cărui membri se află și fratele unui deținut pentru fraude cu pașaparte..., fără drept de apel.

Politica internă

— Calitățile dlui Goldiș ieri și azi. — Puterea Partidului Național. —

Ziarele liberale, țărăniste și în sfârșit toate acele ziare a căror patroni puteau profita în urma unei rupturi ce s'ar produce în partidul național din Ardeal, au salutat cu bucurie o pretinsă acțiune a dlui Goldiș, de a acapara conducerea acestui partid.

În ochii lor, peste noapte, dl Goldiș, a devenit o somitate din toate punctele de vedere, om genial, infailibil și tot ce vreți. Această însă nu totdeauna a fost așa. Ne amintim că „Infrățirea“ care acum nu găsește superlativ pentru a preamări calitățile dlui Goldiș, cu un an înainte, când cu alegerea dsale de prezident al Astei scria că are un singur merit, acel de a fi tradus-o „istorie a patriei“ ungurești pentruca fiii românilor să poată învăța mai ușor faptele dușmanilor noștri. Urmău ironii și aluzii de prost gust, de un gust tot at atât de prost ca-și laudele de acum.

Căci, crede oare „Infrățirea“ ori celelalte ziare, cari scriau la fel, că dl Goldiș a uitat tot trecutul, și se va lăsa atras în cursa ce i-o întind cu abilitate destul de mare, dar totuși in-

suficientă pentru a nu fi recunoscută de ochii încercați ai politicianului Goldiș.

Dl Vasile Goldiș nu este naivul pe care îl cred adversarii partidului național. El știe ce vrea și ce poate. Nu se va aventura nici odată prea departe, sprigint pe încredere câștigată din laude tendențioase. Deci, încercările de a provoca o criză în partidul național, care e chemat să ne dea o guvernare caracterizată prin respectul nestrămutat al legilor propriu oamenilor săi, și prin stăpânirea necinstei din toate domeniile publice, guvernarea atât de dorită azi, nu vor avea succesul ce-l doresc adversarii acestui partid.

Dl Goldiș și partizanii săi au făcut o intervenție la prezidentul partidului înaintându-i un alt pian de luptă și alte mijloace pe cad le creat mai eficace.

Aceasta însă nu înseamnă destrămarea acestui partid. Înseamnă însă că partidul e viu, e activ. Iar în acest caz loviturile ce i-le aplică adversarii, au efectul focului asupra terului: îl fac mai tenace, mai rezistent.

Presa românească din America despre ziarele liberale

Ziarul „Românul“ din America scrie următoarele despre un ziar clujan:

„Infrățirea Poporului“

Să nu credeți că e vorba serioasă. Nu de infrățire e vorba ci de o nouă ticăloșie liberală. Liberalii nostri după ce au învrăjbit pe intelectualii ardeleni se coboară acum și la popor ca să-l desoie și pe el. Spre acest scop ei scot la Cluj o foaie pentru popor și în loc de „Invrăjirea poporului“ ei o botează „Infrățirea Poporului“. O ard'o focul „Infrățirea liberală“ să nu se mai aleagă nimic de ea.

Și închișiți-vă obrăznicie!

Nu știm cine-i, dar este cineva care face pe agentul secret al liberalilor și aici. Acest agent s'a furișat — se vede treaba — și în localul ziarului „Românul“ a furat adrese, și în săptămâna trecută se trezesc o mulțime dintre cititorii noștri cu „Infrățirea Poporului“ din Cluj.

Rugăm pe toți cei ce vor mai primi această foaie liberală să ne încunoștințeze și să facă și un denunț la oficiul postal din loc.

Iși laudă marfa.

„Infrățirea Poporului“ — gazeta hoților de urne din Cluj — care se trimite aici pe adrese furate dela „Românul“ începe să-și laude marfa.

Cei dintâi cari s'au învrednicit de laudele „Infrățirii“ sunt preotul Moldovan din Philadelphia și Tavi Mureșan cel cu „dragă mi-e crășma“. Doamne ce fericiți și mândri pot fi oamenii aceștia că se văd cu numele tipăriți într'o foaie liberală. Se vede treaba că nu de geaba au dat ei o telegramă de omagiu Măriei Sale Prințului Bibescu din sărbări aranjate în Philadelphia.

Ghiciți acum cine vine la rând?

Atât. Vreți comentariu? Scutiți-ne. Nu avem nimic de zis!

Pentru „Infrățirea“ d. Căpraru și censorii românismului

Prea puținii cititori ai ziarului „Infrățirea“, au luat cunoștință dintr'o informație a unui număr din zilele trecute, că librăria directorului ziarului nostru, a adresat unei librării un anunț comercial în limba unguerească.

Descoperirea „Infrățirii“ își are explicațiile necesare, imediat ce se va ști, că era vorba de un circular pregătit afară de limba românească și în unguerește, deoarece interesul și politetea cere, ca atunci când dorești a introduce un manual școlar ungueresc, aprobat de Min. Instr. Publice pentru școlile minoritare, — trebuie să te adresezi necondiționat și în limba acelor pe cari îi interesează cauza.

Căci — durere —, majoritatea învățătorilor minoritari nu posed nici astăzi limba țării, ci din contră, nici n'ar da atențiune unui circular (chiar de mare importanță, precum și cel din chestiune) — în cazul că ar fi scris numai românește. Apoi comerțul nu face și n'a făcut nici odată politică.

Ținem însă să accentuăm, că anumitul domn Căpraru (conducătorul librăriei „Banca Învățătorilor“ Cluj) cel cu denunțul la „Infrățirea“, ar fi trebuit să aibă acest sentiment românesc atunci, când s'a însurat cu o ungueroaică, și care și astăzi după al șaselea an de stăpânire românească, practică încă limba lui Arpad în propria-i casă.

Iar domnul director al ziarului „Infrățirea“ când a admis publicarea acelei notițe trebuia să se gândească că chiar Sindicatul Presei Române de sub prezidenția d-sale a adresat publicului îndemnuri pentru a sprijini Loteria Presei scrise unguerește. Fapt, din care se vede că nu poate fi nimeni stângenit pentrucă clienților li-se adresează în limba în care o înțeleg mai bine.

Ca încheiere, se atrage atenția dlui Căpraru că înainte de a se atinge de turma altuia, să-și tundă propriile-și capre...

Destrămarea serviciului postal din Cluj

Articol din afară

De trei ani de când aceasta binecuvântată țară a încăput pe mâinile unui guvern samavolnic și inconștient, deregătoriile țării au apucat pe un povârniș dintre cele mai primejdioase. Funcționari, în a căror sânge educația n'a picurat nici o concepție despre drept și datorie, luând de exemplu haosul ministeriilor bucureștene, încearcă par'că anume să facă și ei totul ca să nemulțamească publicul și să se constituie în satrapi ai lui. De sigur, că ar fi prea lungă înșiruirea tuturor păcatelor ce se săvârșesc zi de zi în numele unui etatism rău înțeles, — dar cu toate acestea ne este peste putință, ca să nu punem astăzi o mențiune nefavorabilă asupra unuia dintre cele mai importante servicii publice din Cluj.

Este vorba de *Serviciul P. T. T.* care se duce, grație unui incurii condamnabile, tot mai mult spre destrămarea dacă nu se vor lua măsuri de cu vreme pentru a opri pe loc ruinarea lui. Felul cum acest serviciu se degajează de datoriile sale, este sub toată critica. Distribuirea scrisorilor se face cu o neglijanță uimitoare, imanuarea coletelor a dat nu de mult prilej la o formidabilă răzvrătire a lumii comerciale, iar serviciul mandatelor, care este cel mai principal, e cu totul compromis. Printr'o neexplicabilă concepție asupra datoriilor sale, acest serviciu ține cu orice preț, ca să ducă lumea la disperare. Mandatele sosite la Cluj pentru achitare, se îmanuază cu întâzieri uriașe, care păgubesc adânc întreagă populația. Iar cea ce se face cu noi, publicațiile, este de-a dreptul revoltător. Abonații noștri ne fac observații peste observații, că ne-au trimis abonamentele, iar noi nu le primim nici odată la vreme, ci numai cu întâzriere de 5—6 și chiar de zece zile, după sosirea lor la Cluj. Numai interesele după banii, pe cari poșta din Cluj nu-i plătește la vreme fac câteva zeci de mii pe lună, înafară de celelalte multe prejudicii, care rezultă din neachitarea acestor mandate la vreme.

Și, este trist și dureros, că lumea nici măcar plânge nu se poate. Cuvântul celor ce cer ordine, este amuțit

cu amenințări, iar plângerile scrise sunt de-a dreptul refuzate cu gesturi despotice de către conducerea oficiului, care pare de o nepăsare revoltătoare pentru tot ce se petrece aici.

Nu vrem să mai țesem firul acestui articol, nici să facem sublinieri și aluzii cu înțelesuri echivoce, ci cerem dela Direcția Generală din București, să intervie cu toată autoritatea sa și să scape de destrămarea Oficiului P. T. T. din Cluj. B.

Lipsa căminelor pentru ucenici la Cluj

Străduința zadarnică. — Nepăsarea celor în drept. — Se făptuește un mare păcat național.

S'a spus și scris multe până acum în chestiunea Căminelor de ucenici din Cluj, s'a pus stăruința din partea Reuniunii Comercianților și Meseriașilor Români din Cluj, a intervenit Camera de Comerț s'a arătat soluțiile necesare acestei probleme de interes național, — totuși cu regret trebuie să constatăm că din partea celor în drept și în primul rând Primăria Orașului Cluj nu se dă importanța cuvenită, ba mai mult chiar nici datoria nu o îndeplinește, față de elementul românesc din Comerț și Meserii, — prin faptul că nu folosește pentru înființarea de cămine, — nici sumele primite anume în acest scop. Să știe de toată lumea că fostul *Conziliu dirigent la desființare a donat suma de 800.000 lei (zis opt sute de mii lei) primăriei să înființeze cămine pentru ucenici, și care sumă a fost întrebuințată pentru alte scopuri*, neglijându-se complet problema creării și existenței Comerțului și Meseriilor românești în orașul nostru. Avem pilda altor orașe ca Timișoara etc. unde au ajuns așa de departe în ce privește căminele pentru ucenici, încât au înființat cămine și pentru calfe.

Noi la Cluj, avem un singur cămin cu paturi suprapuse și în care se adoptesc 96 de ucenici și a cărui existență se datorește norocului că l'au moștenit dela fosta stăpânire căci altfel nici aceasta nu ar exista. Avem în schimb sute și sute de băieți fii de țărani și orfani de războiu români, cari solicită pe toate căile să li-se dea posibilitatea de a învăța meseriile și negoțul și cari stau pe drumuri, și sunt siliți să între slugi la streini, — căci nu avem posibilitatea de a-i adăposti cu toate că locuri pentru învățătură sunt destule.

Nu se poate explica indolența autorităților noastre chemate să revolve această problemă, decât prin totală nepăsare a existenței și creării elementelor românești din comerț și meserii a căror rânduri în loc să sporească scade mereu — fără să-și dea seama că făptuesc cel mai mare păcat național, — căci dela comerțul și meseria românească depinde viitorul țării noastre, prin trecerea bogățiilor în mâinile românilor și romanizarea vieții orașelor noastre.

Asupra acestei chestiuni vom mai reveni. *Ilie Vornic.*

De vânzare urgent!

O casă cu două odăi de locuit, cu local de cârciumă și prăvălie și o cămară, toate sub un coperiș. Zidită de 15 ani. Lângă casă o grădină de 1/2 jugăr, iar în grădină o locuință cu două odăi, culină și cămară, sub locuință pivniță. Toate acoperite cu șindilă. În caz de lipsă și 12 jugăre pământ în comuna Bercheș. Prețul la fața locului. Adresa la ziar.

Teatrale.

Premiera „Un Erou” de: Kirîțescu

Marțea trecută am avut ca premieră comedia „Un Erou” de: N. Kirîțescu.

Sunt în această piesă și scene de comedie, dar are foarte multe, cari îți fac impresia de dramă.

Dna Adina Murat fiind părăsită de soțul ei, care i-a mâncat toată averea, — se distrează acum în căutarea unui erou distins. Bărbații aflându-i slăbiciunea, caută fiecare să se prezinte în fața ei cu cât mai multe și grozave scene complicate din război. Acești eroi artificiali sunt cât se poate de ridicoli, dar nici adevăratul erou Țulucă Peneș nu e mai îndemânat; în special în actul I. e mai caraghios decât toți ceilalți. Sinceritatea lui însă din actul II. conversația nemăestrată în dialogul cu Adina, precum și mai ales ținuta sinceră și corectă în fața primejdiei la sosirea neașteptată a soțului Adinei, reliefează meritul care-l face să devină eroul visat. Departele de a fi aceea ce presupune brutalul Daniel Murat, el lucrează după instinctul pur și rar, ce l'a călăuzit și pe front, și care i-a câștigat și decorația „Mihai Viteazul”.

Interpretul acestui rol, dl N. Voicu a avut o ținută corectă și a câștigat simpatia tuturor auditorilor prin jocul său potrivit situației.

Dna Stanca Alexandrescu în rolul Adinei Murat a fost foarte reușită ca predare, dar a avut câteva momente de timiditate, când părea a nu posedea în întregime siguranța replicii.

Au fost bine Dnii Ghibericon și Vasilescu, apoi Dna Bănuț a fost o adevărată Americană.

Mai puțin ne-a plăcut dl Mihailescu Brăila, cu o mască nepotrivită și fără voie de joc în această piesă. Aceasta nu prea este în obiceiul dânsului.

Restul ansamblului a jucat bine. Montarea a fost admirabilă, în special în actul II. Felicitări dlui Sică Alexandrescu. A.

Teatrul Național

Programul săptămânal:

Sâmbătă	1 Noem.	Un Erou
Duminică	2 „	(matineu) Vicleniille lui Scapiu
Marți	4 „	Scampolo și Morcovel
Joi	6 „	Un Erou
Sâmbătă	8 „	Festival Soc. Sportivă
Duminică	9 „	Revizorul.

Opera Română

Duminică	2 Noem.	Samson și Dalila
Luni	3 „	Aida
Mercuri	5 „	Terra Baixa
Vineri	7 „	Carmen
Sâmbătă	8 (matineu)	Făt Frumos
Duminică	9 „	Cavalleria Rusticana și Pagliacci.

Informațiuni

— Direcția Regională a orfanilor de război din Cluj, este informată, că sunt copii care cer ajutoare dela diferite familii, spunând că sunt orfani de război.

Prin aceasta se aduce la cunoștință că o parte din orfanii de război sunt îngrijiți în orfelinate și diferite școli, iar o parte sunt îngrijiți la domiciliu, așa că acei copii cari se prezintă ca orfani de război, să fie respinși și trimiși la poliție pentru a se constata proveniența lor.

— A apărut *Compendiul de Carte Funduară* de Dr. Anca I. Leontin. Se află de vânzare la Librăria Anca Cluj. Un expl. Lei 60.—

— Concurs. P. Ven. Ordinariat de Gherla publică cu termenul de 1 Nov. concurs la postul de exactor diecesan la serviciul central. Salar de bază 1050 Lei lunar plus accesoriile.

Către Domnii Judecători, Advocați și studenți în drept

La Librăria A. ANCA Cluj se află de vânzare următoarele cărți juridice:

<i>Compendiu de drept Civil de Dr. Anca</i>	135.—
<i>Compendiu de Carte funduară de Dr. Anca</i>	60.—
<i>Legea de execuție de Dr. Bartha</i>	75.—
<i>Vademecum rom. mag. de Dr. Köves</i>	60.—
<i>Procedura de concordat forțat de Dr. Anca</i>	80.—
<i>Journal de termene Advocatiale</i>	100.—
<i>Criza Valutară de Dr. Șerban</i>	35.—

— Societatea Ocrotirea orfanilor din război Regionala Cluj str. Cogălniceanu Nr. 8 caută pentru imediata aplicare un intendent la orfelinatul de băieți „Principele Carol” Cluj. Informații la biroul Regional.

— A apărut numărul întâiu al revistei „Acțiunea Românească” cu articole semnate de: I. C. Cătuneanu, Dr. Hațiegan, Dr. Valer Roman, Dr. V. Pop, Ioan Istrate, ect. Un număr 10 lei.

— *Fapta vorbește.* Cunoscutul luptător național dl Ștefan Cicio Pop a dăruit comunei Șigău o casă, în care se va instala școala statului.

— Dl Prefect Septimiu Mureșianu la sate. La începutul acestei săptămâni dl Septimiu Mureșianu, prefectul județului Cojocna, a plecat să cerceteze noile clădiri școlare din comunele Tic, Topa-Sâncrai, Cuzăplac, Zutov, Mera și Săn-Mihai. Dl prefect a fost însoțit de dl G. Poruția, revizorul școlar al județului.

Datoria guvernului român este să ia cele mai grabnice măsuri ca țărării români, expediați în Columbia de către mișcarea „Petrolul Național”, să fie repatriați fără întârziere!

Dacă dl Mărzescu ministru al justiției, va proceda încontra hoșilor dela „Petrolul Național” cum s'a procedat în Cehoslovacia în panama spirtului, va fi, cu drept cuvânt, vrednic de cea mai mare recunoștință a neamului românesc!

Vorbe.

Că dela Ministerul comunicațiilor s'au furat zeci de milioane. O, Doamne! Oare care este acel minister dela care să nu se fure milioane multe, multe. Sărmani funcționari, pensionari și militari! pentru aceea n'aveți voi salarii cinstite din cari să puteți trăi, ci trebuie să umblați zdrențoși și flămânzi. Unde este omul care să răsplătească munca cinstită după cum se cuvine și să pedepsească chiar cu moartea punghășiiile?

Că și fratele dlui dr. Lupu, conducător al partidului țărănist, s'a înfruptat din smântâna afacerii murdare cu pașapoartele. Eu ași avea o propunere: să li-se taie degetul la toți câți și-l ling gustând mierea altuia!

Dle Cehan! Nu dela „Cultura Poporului” a ajuns adresele Americane la „Infrățirea Poporului” fără știrea D-tale?

Cea mai mare firmă românească din Ardeal
Alexandru Anca, Cluj
 Fabrică de ciopote. Mare-depozit de Ornate, Icoane și cărți bisericești.
 Fondat 1908. Mare Librărie și Tipografie. Fondat 1908.

Preț curent
 pentru Ornamente bisericești:
 Odăjdii (Vesminte preoțești) constă-tătoare din:

1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Mănecuțe, 1 Brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite motive și colori din damast de mătase în calitate deosebite cu prețul de 8000—22000 Lei.

Prapori:
 în diferite culori 90 cm. lat 120 cm. lung cu două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe pânză (chipul după dorință) are 3—4 tăieturi cu posomant aurii sau argintii prețul unui prapor dela 2000—6000 Lei fără rudă.

Mustre de stoffe pentru odăjdii sau prapori se trimit numai contra 100 Lei anticipativ. La restituirea mustrelor să predau banii.

Colare, Berete, Brăuri, Plastroane.

Potcap de mătase	120.—
Beretă (camilafcă, potcap) Rom. cat. din klott negru	250.—
Beretă de cașmir negru gr. cat.	250.—
Colar de pânză „Leo”	50.—
Colar de cauciu	45.—
Brâu (cingulum) violet moiree sau mătase	1600.—
Brâu (cingulum) negru moiree sau mătase	1550.—
Brâu (cingulum) negru de lână	450.—
Plastron (chemisette) Nr. 3. 21 cm. klott neted	150.—
Plastron (chemisette) Nr. 2. 15 cm. klott neted	120.—

La comandă să se dea numărul și lărgimea colarului plastronului și a beretei. Din colare numai 6 bucăți se trimit.

Requisite bisericești:

1 Cădelniță de bronz argintată	1750.—
Una jiltoare de tămăie cu linguriță din bronz argintat	550.—
1 Candela din bronz argintată	900.—
1 Chivot din bronz argintat cu trei turnuri	3800.—
1 Cruce de masă din bronz argintată cu Hristos în email 28 cm.	1200.—
1 Cruce de masă (28 cm.) din bronz argintată cu Hristos în relief aurit	1000.—
1 Cruce de mână din bronz argintată cu Hristos email	1000.—
Cruci de lemn cu Hristos în relief	120-200.—
3 Cutii de aluminiu pentru oștie	150.—
1 Căldărușe cu aspergiu (stropitor) bronz argintat	1200.—
1 Căniță cu tavă pentru spălarea mânilor (bronz argintat)	850.—
Cutie cu trei vase, cuif și foarfecă la botez (bronz argintat)	1800.—
2 Vase de sticlă cu tavă de zinc (la proscomidie)	380.—
1 Potir cu tăer (patenă) (bronz aurit) neted	2800.—
Disc și șteluță (bronz aurit)	1000.—
1 Cutie cu trei vase pentru oleu și mir la botez (bronz aurit) I. C. O.	1800.—
1 Cutie de bronz aurit cu capac pentru sf. cuminecătura la bolnavi	1500.—
Ciborium (bronz aurit)	3800.—
Monstranță (bronz aurit) rom. kath.	5500.—
Ciopofele pentru altar	100-200.—
Copci (cărlițe) pt. odăjdii (aurite și argintate perechea)	100.—
Sfeșnice pt. perete (cu un braț)	50.—
„ „ (cu două brațe)	100.—
Icoane sfinte	45-200.—

Banii se trimit înainte, comenzile se efectuează în 3—4 săptămâni.
 Toate prețurile sunt rezervate și pentru străinătate dublu.